Hacettepe Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Sanat Tarihi Bölümü

Türkiye'de Bizans Çalışmaları İkinci Ulusal Kongresi "Temel Yaklaşımlar Farklı Yorumlar"

2-4 Aralık 2026

Hacettepe Üniversitesi

T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve
Türk Tarih Kurumu katkıları ile

Yer: Mehmet Akif Ersoy Salonu
K Salonu
Hacettepe Üniversitesi
Beytepe Kampüsü

Saat: 09:30-15:50

Hacettepe Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Sanat Tarihi Bölümü

Türkiye'de Bizans Çalışmaları İkinci Ulusal Kongresi "Temel Yaklaşımlar Farklı Yorumlar"

Mehmet Akif Ersoy Salonu
2 Aralık Çarşamba, 2026

9:30 Açılış Konuşmaları

9:55-10:15 **Sema Doğan**
Türkiye'de Bizans Çalışmalarında
Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümünün Rolü

10:15-10:35 **Sacit Pekak**
Bizans Çalışmalarının İzinde 45 yıl

10:35-10:50 Kahve Arası

1. Oturum: Geç Bizans Kültür Tarihi

Oturum Başkanı: Sacit Pekak

10:50-11:10 **Nevra Necipoğlu**
Geç Bizans Döneminde Konstantinopolis'te Sosyal ve Ekonomik Yaşam.

11:10-11:30 **Siren Çelik**
Theodoros Metokhites'in Şiirlerinden Khora Manastırı'na Bakmak

11:30-11:50 **Erdinç Yalınkılıç**
Bizans Müzik Yazmalarında İki Entelektüel Yönelim: Psaltikē ve Harmonik Yazım Geleneği

11:50-12:10 **Elif Neyzi**
Konstantinopolis'in İmparatorluk ve Patriklik Manastırları: Geç Bizans Dönemi'nde İktidar İlişkilerine Farklı Bir Bakış

12:10-12:25 Soru/Cevap

12:25-13:20 Öğle Yemeği

Mehmet Akif Ersoy Salonu
2 Aralık Çarşamba, 2026

2. Oturum: Manastırlar (I)

Oturum Başkanı: Esra Güzel Erdoğan

13:20-13:40 **Ayşe Ercan Kydonakis**
Bizans Konstantinopolisi'ne Dair Bir Manastır Arkeolojisi Değerlendirmesi: Yeni Bulgular Işığında Mangana Kompleksi

13:40-14:00 **Alessandra Ricci**
Bir Kent Arkeolojisi Deneyimi: İstanbul'daki Satyros Patriklik Manastırı'nın Kazısı, Araştırması ve Korunması (Küçükyalı ArkeoPark)

14:00-14:20 **Jülide Deniz Baydar**
Latros Dağı'nda Doğa ile Uyumlu Bir Yerleşim Modeli: Yediler (Kellibaron) Manastırı

14:20-14:35 Soru/Cevap

14:35-14:50 Kahve Arası

3. Oturum: Manastırlar (II)

Oturum Başkanı: Esra Güzel Erdoğan

14:50-15:10 **Elif Keser Kayaalp**
Tur Abdin'in Kaya Oyma Manastırları

15:10-15:30 **Nihan Zorlu Başel**
Bizans Kırsalında Sosyo-Mekânsal Süreklilik: Maçka Örneği

15:30-15:50 Soru/Cevap

K Salonu
2 Aralık Çarşamba, 2026

1. Oturum: Yerleşimler - Kente Dair

Oturum Başkanı: Tolga Uyar

10:50-11:10 **Suna Çağaptay**
Anaia'da “Suç ve Ceza”

11:10-11:30 **Inge Uytterhoeven**
İyi İşleyen Bir Şehri Muhafaza Etmek: Geç Antik Dönem Sagalassos’u ve Batı Anadolu’nun Geri Kalanında Sokak ve Su Altyapısı

11:30-11:50 **Selin Sur ve Ufuk Serin**
Geç Bizans Döneminde Trabzon (1204-1461): Topoğrafya ve Mimarlık

11:50-12:10 **Alican Özkavruk ve Burcu Ceylan Duggan**
Orta Çağ Bizans Kentleri: Kilise Yapıları Üzerinden Kentsel Sürekliliğin Değerlendirilmesi

12:10-12:25 Soru/Cevap

12:25-13:20 Öğle Yemeği

2. Oturum: Yerleşimler - Kırsala Dair

Oturum Başkanı: Ufuk Serin

13:20-13:40 **Luca Zavagno ve Meryem Uyaver**
“City of Islands”: urban spaces and sacralized neighbors in the Byzantine early Medieval Mediterranean

13:40-14:00 **Gözde Demir Merzi**
Binbirkilise–Değle Yerleşiminde Süreklilik ve Dönüşüm: Erken Bizans’tan Orta Bizans’a Mimari ve Yerleşim Karakteri

14:20-14:35 Soru/Cevap

14:35-14:50 Kahve Arası

K Salonu
2 Aralık Çarşamba, 2026

3. Oturum: Arkeolojik Yaklaşımlar

Oturum Başkanı: Yelda Olcay Uçkan

14:50-15:10 **Zeynep Mercangöz ve Vera Bulgurlu**
Bizans Çalışmalarının Temel Yaklaşımlarında Arkeolojinin Yeri

15:10-15:30 **Fatma Gül Öztürk Büke**
Türkiye'de Bizans Konut Çalışmalarında Belgeleme ve Veri Üretimi Sorunsalı: Tipolojik Yaklaşımların Sınırları Üzerine Bir Değerlendirme

15:30-15:50 Soru/Cevap

SERGİ
Bizans Çalışmalarına Adanmış Bir Ömür: Yıldız Ötüken"

17:00-18:00 ULUS/KALE
Otobüs Hareket Saati: 18:00

18:30-19:30 Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi

19:30-20:30 AÇILIŞ KONSERİ*

Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı, Anadolu Müzik Kültürleri Derneği ve *Konstantiniyye Collective*

"17.-18. Yüzyıl İstanbul Kentli Müzik Geleneği"

***Önemli Not.:** Konser sadece konuşmacılar ve oturum başkanları içindir.

Mehmet Akif Ersoy Salonu
3 Aralık Perşembe, 2026

1. Oturum: Kapadokya

Oturum Başkanı: Meryem Acara

9:00-9:20 **Can Erpek**
Hyacinthos Villası ve Geç Antik Çağ Kapadokya'sındaki Yeri

9:20-9:40 **Nilay Çorağan**
Kayseri'nin Gesi Beldesi ve Çevresindeki Bizans Kaya Yerleşimleri

9:40-10:00 **Tolga Uyar**
Kapadokya, Başköy (Potamia) Aziz Georgios Kilisesi ve Yeni Bulgular

10:00-10:20 **Özgü Çömezoğlu Uzbe**k
Kayalıpınar/Samuha Yerleşiminde Bizans Dönemi ve Doğu Kapadokya Bölgesindeki Yeri

10:20-10:35 Soru/Cevap

10:35-10:50 Kahve Arası

2. Oturum: Likya

Oturum Başkanı: Suna Güven

10:50-11:10 **Gökçen Kurtuluş Öztaşkın**
Geç Antikçağda Hıristiyanlığın Zaferine Arkeolojik Bir Tanıklık: Olympos Episkopeionu'nda Pagan Heykellerin Simgesel Sergilenmesi

11:10-11:30 **Seçkin Evcim**
Erken Bizans Kiliselerinde Figüratif Dekorasyonun İşlev, Öğreti ve Litürjiyle İlişkisi: Olympos 3 No'lu Kilise Örneği

11:30-11:50 **Macit Tekinalp**
Arif Kale Yerleşimi ve Kronolojisi

Mehmet Akif Ersoy Salonu
3 Aralık Perşembe, 2026

11:50-12:10 **Ebru Fatma Fındık**
Locus ad Sanctum Kavramı Bağlamında Aziz Nikolaos Kilisesi'nde Mezarla İlişkili Kutsal Alan

12:10-12:25 Soru/Cevap

12:25-13:20 Öğle Yemeği

3. Oturum: Kilikya, Isauria, Karia

Oturum Başkanı: Alessandra Ricci

13:20-13:40 **Ayşe Aydın**
Taşta İmparatorluk, Yerelde İz: Kilikia ve Isauria'da Erken Bizans Dönemi Mimari Plastiği Üzerine Bir Değerlendirme

13:40-14:00 **Orçun Erdoğan**
Geç Antik ve Bizans Dönemlerinde Kadyanda ve Çevresi

14:00-14:35 Soru/Cevap

14:35-14:50 Kahve Arası

4. Oturum: Devşirme Malzeme Kullanımı

Oturum Başkanı: Fahriye Bayram

14:50-15:10 **Hilal Aktur**
Manisa, Kula'nın Beylikler ve Osmanlı Dönemi Yapılarında Devşirme Malzeme (Spolia) Kullanımı Üzerine Bir Değerlendirme

15:10-15:30 **Ivana Jevtic**
Thinking Reuse through Making: New Observations about Spolia

15:30-16:00 Soru/Cevap

K Salonu
3 Aralık Perşembe, 2026

1. Oturum:Paphlagonia ve Pontus

Oturum Başkanı: Bülent İşler

9:00-9:20 **Ersin Çelikbaş**
Hadrianopolis'in Bizans Dönemi Hakkında Arkeolojik Veriler

9:20-9:40 **Sercan Yandım Aydın**
Simbiyotik Bir İlişki: Erken Bizans Döneminde Ordu ve Yaşam: Hadrianopolis'te İz Sürmek

9:40-10:00 **Şengül Şentürk**
Hadrianopolis Hamamlı Yapı Kompleksi: İlk Bulgular ve Ön Değerlendirmeler

10:00-10:20 **Gülgün Köroğlu**
Balatlar Kazısı'ndan Erken Bizans Dönemine Ait Kemer Tokaları

10:20-10:35 Soru/Cevap

10:35-10:50 Kahve Arası

K Salonu
3 Aralık Perşembe, 2026

2. Oturum: TarihYazımı

Oturum Başkanı: Koray Durak

10:50-11:10 **Mihayel Akyüz**
Melitene Metropoliti Ignatios'un Kayıp Süryanice Kroniği: Bizans Dönemi Bir Tarih Metni

11:10-11:30 **Bahattin Bayram**
İznik Konsili'ni Yeniden Düşünmek: Türkiye'de Konsil Tarih Yazımı, Alımlama ve AnlatıKalıpları

11:30-11:50 **Kutlu Akalın**
Tellalı Yuhanan ve Süryani Ortodoks Kilisesi

11:50-12:10 **Murat Keçiş ve Şahin Kılıç**
Türkçeye Tercüme Edilen Bizans Kaynakları Hakkında Metodolojik Bir Değerlendirme

12:10-12:25 Soru/Cevap

12:25-13:20 Kahve Arası

3. Oturum: El yazmaları

Oturum Başkanı: Kutlu Akalın

13:20-13:40 **Muhammed Enes Canöz**
Doğu ve Batı Arasında Bir Sentez: A-65 Numaralı Gürcüce Koleksiyonun Astroloji Konulu Bölümü Üzerine Bir Değerlendirme

13:40-14:00 **Mehmet Ali Doğan**
Süryani Ortodoks Resimli El Yazmalarında Qodikos/ ܩܘܕܝܟܘܣ Tabloları: CFMM 00037 (MS37) ve CFMM 00041 (MS41) Örneği

14:00-14:35 Soru/Cevap

K Salonu
3 Aralık Perşembe, 2026

14:35-14:50 Kahve Arası

4. Oturum: Baniler ve Tercihleri

Oturum Başkanı: Nevra Necipoğlu

14:50-15:10 **Murat Gül**
Ani, Tigran Honents Kilisesi Resim Programı: Pentekost Sahnesi

15:10-15:30 **Meryem Acara**
Divriği Buluntusu İki Gümüş Tören Haçı : Bani, Üretim ve Buluntu Yeri Üzerine Tartışmalar

15:30-15:50 **Ceylan Karaca**
Erken ve Orta Bizans Dönemi Dini Törenler ve Kırsaldaki Yeri

15:50-16:00 Soru/Cevap

Mehmet Akif Ersoy Salonu
4 Aralık Cuma, 2026

11:50-12:10 **İlker Mete Mimiroğlu ve Cahit Karakök**
Karadağ Binbirkilise'de Doğu Roma Dönemi Dini Mimarisine Ait Yeni Bulgular (2023–2025 Yüzey Araştırmaları)

12:10-12:25 Soru/Cevap

12:25-13:30 Öğle Yemeği

3. Oturum: Sikke ve Mühürler

Oturum Başkanı: Mustafa H. Sayar

13:30-13:50 **Oğuz Tekin**
Bizans sikkelerinde İmparator isimlerinin yazımı üzerine düşünceler

13:50-14:10 **Zeliha Demirel Gökalp**
Türkiye'de Bizans Numismatiği Çalışmalarına Yeni Yaklaşımlar: Görünürlük, Yöntem ve Disiplinlerarası Açılımlar

14:10-14:30 **Nilgün Elam**
Türkiye'deki Arkeoloji Müzelerinden (Aile İsimli) Yeni Bizans Mühürleri

14:30-14:45 Soru/Cevap

14:45-15:00 Kahve Arası

15:00-15:30 Kapanış ve Değerlendirme

Mehmet Akif Ersoy Salonu
4 Aralık Cuma, 2026

1. Oturum: Kilise Mimarisi

Oturum Başkanı: Gülgün Köroğlu

9:00-9:20 **Bülent İşler ve Osman Doğanay**
Tyana Piskoposluk Kilisesinin Birinci Yapım Evresi: Oktogonal Plan Şeması ve Tarihlendirmesi Üzerine Bir Tartışma

9:20-9:40 **Bilge Bahar ve Davut Yiğitpaşa**
Sebastopolis (Sulusaray) Kenti Kilisesi

9:40-10.00 **Şener Yıldırım ve Ali Çelikay**
Antakya'da Merkezi Mekanlı Bir Kilise

10:00-10:20 **Sinan Mimaroğlu ve Elif Güngör**
Arkeolojik Kazı Verileriyle Bir Kilise Planının Yeniden Tanımlanması: Ayasuluk Tepesi Kilisesi

10:20-10:35 Soru/Cevap

10:35-10:50 Kahve Arası

2. Oturum: Mimari ve Dekorasyon

Oturum Başkanı: Nilay Çorağan

10:50-11:10 **Yelda Olcay Uçkan ve Uğurcan Koşdemir**
Erken Bizans Mozaiklerinde Düğüm ve Örgü Motifi: Biçim ve Sembolizm

11:10-11:30 **Hülya Coşgunaras**
Ihlara Vadisi Kapalı Yunan Haçı Planlı Kiliselerinde Mimari, Süsleme ve Defin Geleneği

11:30-11:50 **Mine Esmer**
Katmanlar, Müdahaleler ve Kararlar: Atik Mustafa Paşa Camii'nin 2021–2024 Onarımı

K Salonu
4 Aralık Cuma, 2026

1. Oturum: Yönetim ve Organizasyon

Oturum Başkanı: Zeliha Demirel Gökalp

9:00-9:20 **İlhami Tekin Cinemre**
Bizans Unvanları Taşrada Ne Kadar Bizanslıydı? Armenia'da Unvan, Aile ve Toprak İlişkisi (4.-7. Yüzyıllar)

9:20-9:40 **Caner Togaç**
Yeni Bir İmparatorluk Hanedanı Yaratmak: I. Aleksios Komnenos Döneminde Toprak ve Mali İmtiyaz Bağışları

9:40-10:00 **Alican Doğan**
Geç Antikçağda Bizans'ın Doğu Sınırının Savunulmasında Armenia ve Yerel Güçler: Jeopolitik Bir Analiz

10:00-10:20 **Ayşe Çaylak Türker**
Biga Yarımadası'nın Bizans Dönemi Askeri Coğrafyası ve Savunma Yapıları

10:20-10:35 Soru/Cevap

10:35-10:50 Kahve Arası

K Salonu
4 Aralık Cuma, 2026

2. Oturum: Yeniden Düşünmek

Oturum Başkanı: Oğuz Tekin

10:50-11:10 **Mustafa H. Sayar**
Yazılı Kaynaklar Işığında Orontes Antiocheia'sının Geç Antik Devirde Oynadığı Rol Hakkında Bazı Düşünceler

11:10-11:30 **Koray Durak**
Türkiye'de Bizans Kadınları ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Üzerine Çalışmalar: Gelişim, Sınırlar, Yeni Ufuklar

11:30-11:50 **Cenk Giray**
Edvar Kavramını Bizans Müzik Teorisi Kaynakları Üzerinden Düşünmek

11:50-12:25 Soru/Cevap

12:25-13:30 Öğle Yemeği

3. Oturum: Doğu Sınırı

Oturum Başkanı: Siren Çelik

13:30-13:50 **Fahriye Bayram**
Ani'de Şeddadi Dönemi: Refah Mı, Çöküş Mü?

13:50-14:10 **Gökhan Şanlı**
Geç Antik Çağ'da Bizans'ın İberia'daki Sınır Tasavvuru: Darial Geçidi

14:10-14:30 **Süha Konuk**
Türkiye'de Savaş Alanı Arkeolojisinin Gelişimi ve Bizans Çalışmalarıyla Kesişimi: Dara ve Malazgirt Örnekleri

14:30-14:45 Soru/Cevap

14:45-15:00 Kahve Arası (Kapanış konuşması Mehmet Akif Ersoy Salonunda gerçekleşecektir.)

Konser Programı

1. Τὴν πεντάχορδον λύραν – Tin Pentachordon Lyran, Kassiani'ye atfedilen, 9.yy
2. Ἀγνὴ Παρθένε – Agni Parthene, Rum Ortodoks ilahi geleneğinden, 19-20.yy
3. Οἱ Θρίαμβοι τοῦ Αὐγούστου – The Triumphs of Augustus, Erdinç Yalınkılıç, 21.yy
   Solist: Erdinç Yalınkılıç
4. Peşrev – Kürdi Makamında, Tanburî Angeli, 17-18.yy
5. Terk Eyledi Gerçi Beni Ol Cemalim – Hicaz Makamında, Zaharya, 18.yy
   Solist: Hamid Ömer Ekicim
6. Ey Çeşm-i Ahu Mehlika – Acemaşiran Makamında, Nikoğos Ağa, 19.yy
   Solist: Deniz Seltuğ
7. Gel Ey Denizin Nazlı Kızı – Acemaşiran Makamında, Aleko Bacanos, 20.yy
   Solist: Günce Yalınkılıç

Anadolu Müzik Kültürleri Derneği Klasik Türk Müziği Çalışma Grubu

Sanatçılar

Miase Örümlü – Ney

Ayşenur Murat – Ney

Hande Taşçeşme – Klasik Kemençe

Ömür Eren – Kanun

Zeycan Kama – Ud

Alişan Budak – Ud

Ali Yılmaz – Tanbur

Cenk Güray – Divan Sazı

*Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarının katkılarıyla…

Program Notu

Bu konser, Bizans müzik mirası olan Ortodoks ilahi geleneğine ve Osmanlı İstanbul'unun makam müziğine uzanan bir repertuvarı bir araya getirerek günümüze ulaştırıyor. Seçilen eserler, farklı dönemlerde yaşamış bestekarların eserleri aracılığıyla müzikal geleneklerin nasıl korunduğunu, aktarıldığını ve yeniden yorumlandığını dinleyiciye sunmayı amaçlıyor.

Program, 9. yüzyılda yaşamış, eserleri günümüze ulaşabilen en erken kadın bestecilerden biri olan Konstantinopolisli başrahibe, şair ve besteci Kassiani'ye atfedilen *Τὴν πεντάχορδον λύραν* ile başlıyor. Ardından, yaklaşık 10 yüzyıl sonra Aziz Nektarios (ö.1920)'un güftesi üzerine bestelenmiş *Ἁγνὴ Παρθένε* ile Ortodoks ilahi repertuvarının tarihsel derinliği ve yaşayan geleneği öne çıkıyor.

Repertuvarın en güncel ezgisi olan *Οἱ Θρίαμβοι τοῦ Αὐγούστου* adlı Yalınkılıç bestesi ise geçmişle kurulan müzikal ilişkiye farklı bir boyut kazandırıyor. Ankara'daki Augustus Tapınağı'nın duvarlarında korunan *Monumentum Ancyranum* yazıtının Eski Yunanca metninden hareketle bestelenen eser, günümüz besteci ve icracılarının Antik Yunan ve Bizans müziği çağrışımlarını dinleyiciyle buluştururken antik bir tarihsel metnin müzik aracılığıyla nasıl yeniden yorumlanabileceğine örnek oluşturuyor.

Konserin Osmanlı makam müziğine ayrılan bölümünde ilk olarak Tanburî Angeli(yak.1615-1680/90)'nin saz eseri sunuluyor. Dimitrie Kantemiroğlu'nun İstanbul'daki müzik hocalarından biri olarak anılan Angeli, farklı müzik gelenekleri arasındaki bilgi aktarımını temsil eden önemli isimler arasında gösteriliyor. Kantemir'e Batı ve kilise müziği öğrettiği de aktarılan Angeli'nin Kürdî Peşrevi, bu çok yönlü müzik çevresine örnek teşkil eden bir eser olarak programdaki yerini alıyor. 18. yüzyılın önde gelen Rum bestekârlarından Zaharya (yak.ö.1740) ise Osmanlı makam müziğindeki eserleriyle Klasik Türk müziğinin en önemli gayrimüslim bestekarlarından görülüyor. Patrikhane müziğiyle ilişkisine dair tarihsel anlatılar, İstanbul'un dinî ve saray çevreleri arasındaki müzikal temaslara işaret ediyor.

19. yüzyılın Ermeni bestekârlarından Nikoğos Ağa (1820-1890), besteleri ve müzik yazısına katkılarıyla bu müzik geleneğinin sonraki yüzyıla aktarılmasında köprü görevi görüyor. Nikoğos'un Acemaşiran makamındaki *Ey Çeşm-i Âhû Mehlikâ* adlı eseriyle devam eden program, Aleko Bacanos'un *Gel Ey Denizin Nazlı Kızı* adlı şarkısıyla sona eriyor. Müzisyen bir aileden gelen Aleko Bacanos, İstanbul müzik hayatında önemli bir yer alıyor. Rum asıllı ses sanatçısı Denizkızı Eftelya'ya ithafen bestelediği şarkı, 20. Yüzyılın şehirli müzik kültürünü makamsal ezgilerle buluşturarak, geleneğin yeni halini ortaya koyuyor.

Bu seçki, Bizans ve Osmanlı müzik geleneklerinin farklı tarihsel dönemlerde müziğin ifade alanı olarak nasıl varlık gösterdiğine, yaşanan dönüşümlere ve günümüze kadar uzanan geleneğin ortaklığına ve biricikliğine bir yolculuk sunuyor.

Günce Yalınkılıç

Co-Founder

Konstantiniyye Collective

Notlar

Notlar

Notlar

Notlar

Notlar

Notlar

